

Autorių teisės

Intelektinė nuosavybė – tai žmogaus kūrybinės veiklos rezultatas, kūrinys.

Intelektinė nuosavybė apima pramoninės nuosavybės objektus ir **autorių teisių objektus**.

Pramoninės nuosavybės objektai, tokie kaip **prekių ženklai**, **išradimai**, **dizainai**, **topografijos**, **geografinės nuorodos**, **augalų veislės**, saugomi įregistruoti,

Autorių teisių objektai, t. y. kūriniai (muzikos, filmų įrašai ir t. t.) **saugomi nuo sukūrimo momento** (nėra registruojami).

Autorių teisės – tai ***teisinė sistema***, suteikianti kūrėjams išimtinės teises į jų sukurtus originalius kūrinius.

Tai gali būti literatūra, muzika, dailė, filmai, programinė įranga ir kiti kūrybiniai darbai.

Autorių teisės ***saugo kūrėjus*** nuo neteisėto jų darbo naudojimo ir užtikrina, kad jie gautų atlygį už savo kūrybą.

Pagrindiniai autorių teisių aspektai:

- Kūrėjo teisės – autorius turi teisę kontroliuoti savo kūrinio naudojimą, platinti jį, leisti kopijuoti ar keisti.
- Apsauga – autorių teisės suteikiamos automatiškai nuo kūrinio sukūrimo momento ir galioja tam tikrą laiką (ES dažniausiai – 70 metų po autoriaus mirties).
- Leidimai ir licencijos – autorius gali suteikti leidimą naudoti savo kūrinį per licencijas, pavyzdžiui, „Creative Commons“.
- Išimtys – kai kuriais atvejais kūrinius galima naudoti be autoriaus leidimo, pavyzdžiui, citavimui ar mokymo tikslams.

Creative Commons

Creative Commons yra ne pelno siekianti organizacija, kuri teikia licencijas, leidžiančias kūrėjams dalintis savo darbais su kitais pagal tam tikras sąlygas. Šios licencijos suteikia kūrėjams galimybę apsaugoti savo teises ir tuo pačiu dalintis savo kūriniais su pasauliu.

Creative Commons licencijos leidžia autoriams pasirinkti, kokių mastu jie nori dalintis savo kūriniais ir kokias teises jie nori suteikti kitiems.

Pagrindiniai autorių teisių principai:

- **Originalumas:** Kūrinys turi būti originalus, tai yra, jis turi būti unikalus ir nesukurptas tiesiogiai kopijuojant kitą kūrinį.
- **Automatinė apsauga:** Autorių teisės prasideda nuo kūrinio sukūrimo momento ir nereikalauja oficialios registracijos.
- **Trukmė:** Autorių teisės paprastai galioja visą autoriaus gyvenimą ir tam tikrą laikotarpį po jo mirties (dažniausiai 70 metų).
- **Išskirtinės teisės:** Autorius turi teisę kopijuoti, platinti, viešai atlikti ir kurti išvestinius kūrinius.

Autorių teisės taip pat nustato tam tikras išimtis ir apribojimus kurie leidžia tam tikrus kūrinių naudojimo būdus be autoriaus leidimo:

- **Sąžiningas naudojimas:** Tam tikrais atvejais kūriniai gali būti naudojami sąžiningai, pavyzdžiui, kritikai, naujienų pranešimams, moksliniams tyrimams ar mokymui. Sąžiningumo naudojimas priklauso nuo daugelio veiksnių, įskaitant naudojimo tikslą, naudojamo kūrinio pobūdį, naudojimo mastą ir poveikį kūrinio rinkai.
- **Citatų teisė:** Leidžiama cituoti kūrinio dalis, jei tai daroma sąžiningai ir nėra pernelyg platu. Citatų teisė dažnai naudojama moksliniuose darbuose, žurnalistikoje ir švietimo kontekstuose.
- **Parodijos ir satyra:** Parodijos ir satyros kūriniai gali naudoti apsaugotus kūrinius be autoriaus leidimo, jei jų naudojimas yra pakankamai transformuojantis ir nesukuria painiavos dėl originalo.
- **Mokslinis ir švietimo naudojimas:** Mokymo ir mokymosi tikslams kūriniai gali būti naudojami be autoriaus leidimo, jei tai daroma nekomerciniais tikslais ir ribotu mastu.
- **Asmeninis naudojimas:** Tam tikrais atvejais leidžiama naudoti kūrinius asmeniniais tikslais, pavyzdžiui, kurti atsargines kopijas arba atkurti kūrinius, kurių nėra rinkoje.

Autorių teises reglamentuoja **nacionaliniai** teisės aktai

Lietuvoje galiojantys dokumentai:

- Lietuvos Respublikos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymas – pagrindinis teisės aktas, nustatantis autorių ir gretutinių teisių apsaugą Lietuvoje.
- Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas – reguliuoja autorių teisių perdavimo ir sutarčių klausimus.
- Baudžiamasis ir administracinių nusižengimų kodeksai – numato atsakomybę už autorių teisių pažeidimus.

Autorių teises reglamentuoja tarptautiniai teisės aktai

- Bernų konvencija dėl literatūros ir meno kūrinių apsaugos – viena svarbiausių tarptautinių sutarčių dėl autorių teisių.
- Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos (WIPO) sutartis – papildomos apsaugos priemonės, ypač susijusios su skaitmeniniu turiniu.
- □ Europos Sąjungos direktyvos – pavyzdžiui, Direktyva dėl autorių teisių skaitmeninėje rinkoje (2019/790) reguliuoja autorių teisių taikymą internete.

Šie dokumentai nustato, kaip saugomos autorių teisės, kokios yra išimtys ir kaip sprendžiami ginčai.

Kūrėjo teisės pagal autorių teisės reglamentavimą

Autorių teisės suteikia kūrėjams išimtinės teisės į jų sukurtus kūrinius. Šios teisės skirstomos į **asmenines neturtines** ir **turtines** teises.

1 ☐ ☐ ☐ Asmeninės **neturtinės teisės** (*neperleidžiamos, visada priklauso autoriui*)

- ☐ Autorystės teisė – autorius turi teisę *būti pripažintas savo kūrinio autoriumi*.
- ☐ Vardo teisė – autorius gali *reikalauti, kad jo vardas būtų nurodytas naudojant kūrinį* (arba likti anonimiškas).
- ☐ Kūrinio neliečiamumo teisė – *be autoriaus sutikimo negalima keisti, iškraipyti ar kitaip pažeisti kūrinio vientisumo*.
- ☐ Teisė prieštarauti netinkamam kūrinio naudojimui – autorius *gali neleisti naudoti kūrinio būdais, kurie gali pakenkti jo reputacijai*

Kūrėjo teisės pagal autorių teisės reglamentavimą

Autorių teisės suteikia kūrėjams išimtinės teisės į jų sukurtus kūrinius. Šios teisės skirstomos į **asmenines neturtines** ir **turtines** teises.

2.1 Turtinės teisės (gali būti perleidžiamos ar licencijuojamos)

- ☐ Atkūrimo teisė – autorius gali *leisti ar uždrausti savo kūrinio kopijavimą* bet kokia forma (pvz., spausdinimą, skaitmeninį atgaminimą).
- ☐ Platinimo teisė – autorius *kontroliuoja kūrinio pardavimą, nuomą* ar kitaip platinimą.
- ☐ Viešo atlikimo teisė – teisė *leisti arba drausti kūrinio viešą atlikimą* (pvz., koncerte, teatre, per radiją).
- ☐ Viešo paskelbimo teisė – apima *kūrinio viešą rodymą*, perdavimą televizijos ar interneto platformose.
- ☐ Perdirbimo teisė – autorius gali *leisti arba drausti kūrinio adaptavimą, vertimą, aranžuotes*.
- ☐ Turtinės teisės galioja tam tikrą laiką (Lietuvoje – **70 metų po autoriaus mirties**), po to kūrinys tampa viešo naudojimo objektu.

Kūrėjo teisės pagal autorių teisės reglamentavimą

Autorių teisės suteikia kūrėjams išimtinės teises į jų sukurtus kūrinius. Šios teisės skirstomos į **asmenines neturtines** ir **turtines** teises.

3 Kūrėjo teisės internete ir skaitmeninėje erdvėje

- ☐ *Teisė į atlyginimą už kūrinio naudojimą internete* – jei kūrinys naudojamas socialiniuose tinkluose ar kitose skaitmeninėse platformose, autorius gali reikalauti atlygio.
- ☐ *Teisė į kūrinio apsaugą nuo nelegalaus platinimo* – autorius gali reikalauti pašalinti neteisėtai įkeltą jo kūrinį (pvz., pagal „Digital Millennium Copyright Act“ (DMCA) principą).

Kaip kūrėjas gali apsaugoti savo teises?

- ☐ Registruoti autorinį kūrinį (nors Lietuvoje autorių teisės galioja automatiškai, kai kuriose situacijose naudinga registracija).
- ☐ Naudoti vandens ženklus, licencijas ar kitus apsaugos būdus.
- ☐ Pasirašyti aiškias licencines sutartis, nurodant naudojimo sąlygas.
- ☐ Stebėti internete savo kūrinio naudojimą ir, esant reikalui, kreiptis dėl pažeidimų.

Autorių teisių saugomų kūrinių naudojimas mokymo tikslais

1 Bendros taisyklės dėl naudojimo mokymo tikslais

Pagal Lietuvos autorių teisių ir gretutinių teisių įstatymą bei ES direktyvas, tam tikrais atvejais kūrinius galima naudoti mokymui be autoriaus leidimo, jei laikomasi šių sąlygų:

- ☐ Ne pelno tikslai – kūriniai naudojami tik ugdymo procese, o ne komerciniais tikslais.
- ☐ Ribotas auditorijos dydis – kūrinys rodomas tik mokymo įstaigos studentams ar mokiniams, o ne plačiai visuomenei.
- ☐ Tinkamas citavimas – privaloma aiškiai nurodyti kūrinio autorių ir šaltinį.
- ☐ Minimalus būtinas naudojimas – leidžiama naudoti tik tiek kūrinio, kiek reikia mokymo tikslams.

Autorių teisių saugomų kūrinių naudojimas mokymo tikslais

2. Kas konkrečiai leidžiama be autoriaus leidimo?

- ☐ Cituoti kūrinį – galima panaudoti trumpas citatas iš knygų, straipsnių ar filmų analizės ir kritikos tikslais.
- ☐ Naudoti iliustracijas ar diagramas – jei jos reikalingos pamokoms ar paskaitoms.
- ☐ Atkurti nedidelę kūrinio dalį – pvz., kelis puslapius iš knygos, bet ne visą knygą.
- ☐ Viešai rodyti filmus ar paveikslus – jei tai daroma klasėje arba paskaitoje, ne komercinėje aplinkoje.

Autorių teisių saugomų kūrinių naudojimas mokymo tikslais

3□□ Ką reikia daryti, jei norima naudoti daugiau?

Jei reikia naudoti visą kūrinį arba didelę jo dalį, būtina:

- Gauti autoriaus leidimą – rašytinis sutikimas ar licencinė sutartis.
- Naudoti atvirą licenciją turinčius kūrinius – pvz., „Creative Commons“ licencijos leidžia tam tikrus naudojimo būdus.
- Pirkti ar licencijuoti mokomąją medžiagą – pvz., naudojant legalias duomenų bazes ar leidyklų teikiamus išteklius.

Autorių teisių saugomų kūrinių naudojimas mokymo tikslais

4 Skaitmeninių kūrinių naudojimas mokymo tikslais

- ☐ Internetiniai straipsniai ir knygos – dažnai leidžiama dalintis tik nuorodomis, o ne kopijuoti visą turinį.
- ☐ YouTube ir kiti vaizdo įrašai – galima naudoti, jei autorius suteikia leidimą arba jei tai patenka į „sąžiningo naudojimo“ (angl. fair use) principą.
- ☐ Moksliniai straipsniai – kai kurie straipsniai yra atvirojo prieigos (Open Access), todėl juos galima laisvai naudoti.

- Alternatyvūs teisėti šaltiniai mokymui
- Creative Commons licencijuoti kūriniai – pvz., „Wikimedia Commons“, „Pixabay“.
- Atvirosios prieigos knygos ir straipsniai – pvz., „Google Scholar“, „PubMed“, „Open Library“.
- Viešojo naudojimo (Public Domain) kūriniai – senos knygos, klasikinė muzika, meno kūriniai.

☐ Santrauka: kaip saugiai naudoti autorių teisių saugomus kūrinius mokymo tikslais?

✓ Galima cituoti, rodyti mažas ištraukas, naudoti paveikslus ir diagramas mokymo procese.

✓ Negalima kopijuoti visų kūrinių ar dalintis jais su plačia auditorija be autoriaus leidimo.

✓ Geriausia naudoti atvirus šaltinius arba gauti leidimą.

5 Kokios yra pasekmės, jei taisyklės pažeidžiamos?

Jei autorių teisės pažeidžiamos, gali grėsti:

⚠ Įspėjimas arba prašymas pašalinti turinį (pvz., iš skaitmeninių platformų).

⚠ Baudos arba teisiniai ieškiniai – jei kūrinys naudojamas neteisėtai komerciniais tikslais.

Autorių teisių žymėjimas

Kūrėjai gali nurodyti autorių teises savo kūrinuose, kad aiškiai apibrėžtų naudojimo sąlygas. Yra kelios pagrindinės autorių teisių žymėjimo sistemos.

1 Klasikinis autorių teisių žymėjimas

Autorių teises saugančiuose kūrinuose dažnai naudojama standartinė žyma:

© [Metai] [Autoriaus vardas]

Tai reiškia, kad kūrinys priklauso autoriui, ir be jo leidimo negalima jo kopijuoti, platinti ar keisti.

 Pavyzdys:

➡ © 2024 Jonas Petrauskas

Autorių teisių žymėjimas

Kūrėjai gali nurodyti autorių teises savo kūrinuose, kad aiškiai apibrėžtų naudojimo sąlygas. Yra kelios pagrindinės autorių teisių žymėjimo sistemos.

2 „Creative Commons“ (CC) licencijos (<https://creativecommons.org/>)

Jei autorius nori leisti kitiems naudoti savo kūrinį tam tikromis sąlygomis,

Pagrindiniai CC licencijų tipai:

- **CC BY** – galima naudoti laisvai, jei nurodomas autorius.
- **CC BY-SA** – galima naudoti ir keisti, bet privaloma dalintis tokiomis pačiomis sąlygomis.
- **CC BY-NC** – galima naudoti tik nekomerciniais tikslais.
- **CC BY-ND** – galima naudoti, bet negalima keisti ar adaptuoti.
- **CC0** – kūrinys laisvai prieinamas be jokių apribojimų (viešasis domenas).

 Pavyzdys:

 © 2024 Jonas Petrauskas, CC BY-NC-SA (gali būti naudojamas, bet nekomerciniais tikslais, privaloma nurodyti autorių ir dalintis tokiomis pačiomis sąlygomis).

Autorių teisių žymėjimas

Kūrėjai gali nurodyti autorių teises savo kūrinuose, kad aiškiai apibrėžtų naudojimo sąlygas. Yra kelios pagrindinės autorių teisių žymėjimo sistemos.

3 ☐ ☐ ☐ **Viešojo naudojimo (Public Domain) žymėjimas**

Jei autorius atsisako teisių arba pasibaigia autorių teisių galiojimas, kūrinys tampa viešo naudojimo objektu (Public Domain).

- ☐ PD – kūrinys priklauso visiems, galima naudoti be apribojimų.
- ☐ CC0 – autorius savanoriškai atiduoda kūrinį į viešąją erdvę.

☐ Pavyzdys:
➔ Šis kūrinys yra viešojo naudojimo objektas (Public Domain).

Autorių teisių žymėjimas

Kūrėjai gali nurodyti autorių teises savo kūrinuose, kad aiškiai apibrėžtų naudojimo sąlygas. Yra kelios pagrindinės autorių teisių žymėjimo sistemos.

4 Skaitmeninių kūrinių autorių teisių žymėjimas

Internete dažnai naudojami papildomi apsaugos būdai:

- ☐ **DMCA apsauga** – autorius gali registruoti savo kūrinį ir naudoti „**DMCA Protected**“ žymą.
- ☐ **Watermark (vandens ženklai)** – grafinis arba tekstinis žymėjimas paveikslėliuose ar dokumentuose.
- ☐ **Metadata (metaduomenys)** – įterpiama informacija apie autorių į failus (pvz., EXIF duomenys nuotraukose).

☐ Pavyzdys:

➔ © 2024 Jonas Petrauskas | Protected by DMCA

Autorių teisių žymėjimas

Kūrėjai gali nurodyti autorių teises savo kūrinuose, kad aiškiai apibrėžtų naudojimo sąlygas. Yra kelios pagrindinės autorių teisių žymėjimo sistemos.

- ☐ Papildomi elementai:
- ☐ Visos teisės saugomos (All Rights Reserved) – reiškia, kad autorius neleidžia naudoti kūrinio be leidimo.
- ☐ Kai kurios teisės saugomos (Some Rights Reserved) – reiškia, kad autorius suteikia tam tikras naudojimo teises, pvz., ribotam naudojimui nekomerciniais tikslais.

□ Santrauka: kaip tinkamai žymėti autorių teises?

✓ Klasikinis žymėjimas – „© Metai Autorius“ (pvz., © 2024 Jonas Petrauskas).

✓ Creative Commons licencijos – jei norima suteikti dalines teises.

✓ Viešojo naudojimo žymėjimas – jei kūrinys be apribojimų.

✓ Papildoma apsauga internete – DMCA, vandens ženklai, metaduomenys.

Programinės įrangos licencijos nurodo, kaip galima naudoti, modifikuoti ir platinti programinę įrangą.

Populiariausios licencijų rūšys yra:

Programinės įrangos licencijos nurodo, kaip galima naudoti, modifikuoti ir platinti programinę įrangą.

Uždara (proprietary) licencija

- **Aprašymas:** Naudojimas, modifikavimas ir platinimas riboti pagal licencijos sąlygas.
- **Pavyzdžiai:** Microsoft Windows, Adobe Photoshop.

Atvirojo kodo (open source) licencija

- **Aprašymas:** Leidžia naudoti, modifikuoti ir platinti programinę įrangą laisvai, tačiau su tam tikromis sąlygomis. Dažnai reikalaujama, kad išvestiniai darbai taip pat būtų platinami pagal tą pačią licenciją.
- **Pavyzdžiai:** Linux, Apache HTTP Server.

Populiarios atvirojo kodo licencijos:

- **GNU** General Public License (GPL)

Reikalauja, kad išvestiniai darbai būtų platinami pagal tą pačią licenciją.

- **MIT License**

Labai liberali licencija, leidžianti beveik bet kokius naudojimo būdus, įskaitant komercinį naudojimą, su sąlyga, kad pateikiama autorių teisės žinutė.

- **Apache License**

Leidžia naudoti, modifikuoti ir platinti, tačiau reikalauja pateikti pranešimą apie licenciją bei autorių teises.

Nemokama programinė įranga (freeware)

Aprašymas: Programinė įranga, kuri yra nemokamai prieinama naudoti, tačiau dažnai su ribotomis teisėmis modifikuoti ar platinti.

Pavyzdžiai: Skype, Adobe Acrobat Reader.

Bendrinama programinė įranga (shareware)

Aprašymas: Programinė įranga, kurią galima nemokamai naudoti tam tikrą laikotarpį ar su tam tikromis funkcijų ribomis, po kurių reikalinga mokėti už pilną versiją.

Pavyzdžiai: WinRAR, Malwarebytes.

Viešasis domenas (public domain)

Aprašymas: Programinė įranga, kuriai netaikomos autorių teisės ir kuri gali būti laisvai naudojama, modifikuojama ir platinama be jokių apribojimų.

Pavyzdžiai: Programinė įranga, kurios autorius atsisakė visų teisių.

Komercinė licencija

Aprašymas: Programinė įranga, kurią reikia įsigyti už mokestį, suteikiant ribotas naudojimo teises pagal licencijos sutartį.

Pavyzdžiai: Microsoft Office, Adobe Creative Suite.

Plagiatas: Tai yra svetimo darbo pateikimas kaip savo. Programinės įrangos kūrime tai gali reikšti kodo kopijavimą be autoriaus sutikimo. Plagiatas yra rimtas pažeidimas ir gali turėti teisinių pasekmių.

Piratinė programinė įranga: Tai neteisėtai platinama ir naudojama programinė įranga. Jos naudojimas yra neteisėtas ir gali turėti rimtų teisinių pasekmių.

1. Kas yra autorių teisės?

- a) Teisės, susijusios su automobilio naudojimu
- b) Teisės, apsaugančios kūrybinius darbus nuo neteisėto naudojimo
- c) Teisės, susijusios su nuosavybės teise į žemę

2. Kokie yra pagrindiniai autorių teisių principai?

a) Originalumas, automatinė apsauga, trukmė, išskirtinės teisės

b) Kainų kontrolė, reklamos draudimas, viešumas

c) Teisės naudoti, kopijuoti, platinti, modifikuoti

3. Kas yra sąžiningas naudojimas?

a) Naudojimas komerciniais tikslais be autoriaus leidimo

b) Naudojimas švietimo, tyrimų, kritikos ar naujienų pranešimų tikslais be autoriaus leidimo

c) Naudojimas be jokių apribojimų

4. Kas yra Creative Commons licencijos ir kokios yra jų rūšys?

a) Licencijos, suteikiančios autoriams teisę parduoti savo darbus be apribojimų

b) Licencijos, suteikiančios autoriams galimybę dalintis savo darbais su kitais pagal tam tikras sąlygas

c) Licencijos, suteikiančios autoriams teisę riboti savo darbų naudojimą tik moksliniuose tyrimuose

5. Kas yra plagiatas ir kokios gali būti jo pasekmės?

a) Svetimo darbo pateikimas kaip savo ir teisinių problemų išvengimas

b) Svetimo darbo pateikimas kaip savo ir galimos teisės pažeidimo pasekmės

c) Naudojimas kūrinų nekomerciniais tikslais be pasekmių

6. Kuo skiriasi uždara (proprietary) licencija nuo atvirojo kodo (open source) licencijos?

a) Uždara licencija leidžia laisvai naudoti, modifikuoti ir platinti programinę įrangą

b) Atvirojo kodo licencija riboja naudojimą ir platinimą

c) Uždara licencija riboja naudojimą ir platinimą, o atvirojo kodo licencija leidžia laisvai naudoti, modifikuoti ir platinti

7. Kokie yra populiariausi atvirojo kodo licencijų pavyzdžiai?

a) GNU GPL, MIT, Apache

b) Microsoft, Adobe, Oracle

c) Freeware, Shareware, Proprietary

8. Kas yra nemokama programinė įranga (freeware) ir kaip ji skiriasi nuo bendrinamos programinės įrangos (shareware)?

a) Freeware yra nemokama naudoti, o shareware yra mokama po tam tikro laikotarpio ar su ribotomis funkcijomis

b) Freeware yra nemokama naudoti, bet draudžiama modifikuoti, o shareware yra visiškai nemokama

c) Freeware ir shareware neturi skirtumų

9. Kas yra viešasis domenas (public domain) ir kokias teises turi vartotojai?

a) Viešasis domenas yra programinė įranga, kuri gali būti laisvai naudojama, modifikuojama ir platinama be jokių apribojimų

b) Viešasis domenas yra programinė įranga, kurią galima naudoti tik su autoriaus leidimu

c) Viešasis domenas yra programinė įranga, kurią galima naudoti tik mokamais tikslais

10. Kokios gali būti piratinės programinės įrangos naudojimo pasekmės?

a) Naudojimas be jokių pasekmių

b) Teisinės pasekmės, tokios kaip baudos ar baudžiamoji atsakomybė

c) Tik moralinės pasekmės

11.Kiek laiko paprastai galioja autorių teisės kūriniai?

a) 50 metų nuo autoriaus mirties

b) 70 metų nuo autoriaus mirties

c) 100 metų nuo autoriaus mirties

12. Kas yra autorinės teisės pažeidimas?

a) Leidimas naudoti kūrinį pagal licenciją

b) Naudojimas kūrinio be autoriaus sutikimo arba licencijos

c) Kūrinio naudojimas tik švietimo tikslais

13. Ką reiškia "išskirtinės teisės" autorių teisių kontekste?

a) Teisė įsigyti kūrinį komerciniais tikslais

b) Teisė naudoti, kopijuoti, platinti ir kurti išvestinius kūrinius be autoriaus sutikimo

c) Teisė naudoti kūrinį tik moksliniuose tyrimuose

14. Kokias sąlygas turi atitikti kūrinys, kad jis būtų saugomas autorių teisių?

a) Kūrinys turi būti originalus ir fiksuotas materialioje formoje

b) Kūrinys turi būti publikuotas internete

c) Kūrinys turi būti komercinis

15. Kas yra išvestinis kūrinys?

a) Kūrinys, sukurtas remiantis kitų autorių darbais, tokius kaip adaptacijos ar vertimai

b) Originalus kūrinys, sukurtas be jokių kitų kūrinių įtakos

c) Kūrinys, skirtas tik švietimo tikslams

Klausimas	Teisingas atsakymas
1. Kas yra autorių teisės?	b) Teisės, apsaugančios kūrybinius darbus nuo neteisėto naudojimo
2. Kokie yra pagrindiniai autorių teisių principai?	a) Originalumas, automatinė apsauga, trukmė, išskirtinės teisės
3. Kas yra sąžiningas naudojimas?	b) Naudojimas švietimo, tyrimų, kritikos ar naujienų pranešimų tikslais be autoriaus leidimo
4. Kas yra Creative Commons licencijos ir kokios yra jų rūšys?	b) Licencijos, suteikiančios autoriams galimybę dalintis savo darbais su kitais pagal tam tikras sąlygas
5. Kas yra plagiatas ir kokios gali būti jo pasekmės?	b) Svetimo darbo pateikimas kaip savo ir galimos teisės pažeidimo pasekmės

6. Kuo skiriasi uždara (proprietary) licencija nuo atvirojo kodo (open source) licencijos?	c) Uždara licencija riboja naudojimą ir platinimą, o atvirojo kodo licencija leidžia laisvai naudoti, modifikuoti ir platinti
7. Kokie yra populiariausi atvirojo kodo licencijų pavyzdžiai?	a) GNU GPL, MIT, Apache
8. Kas yra nemokama programinė įranga (freeware) ir kaip ji skiriasi nuo bendrinamos programinės įrangos (shareware)?	a) Freeware yra nemokama naudoti, o shareware yra mokama po tam tikro laikotarpio ar su ribotomis funkcijomis
9. Kas yra viešasis domenas (public domain) ir kokias teises turi vartotojai?	a) Viešasis domenas yra programinė įranga, kuri gali būti laisvai naudojama, modifikuojama ir platinama be jokių apribojimų
10. Kokios gali būti piratinės programinės įrangos naudojimo pasekmės?	b) Teisinės pasekmės, tokios kaip baudos ar baudžiamoji atsakomybė

11. Kiek laiko paprastai galioja autorių teisės kūriniai?	b) 70 metų nuo autoriaus mirties
12. Kas yra autorinės teisės pažeidimas?	b) Naudojimas kūrinio be autoriaus sutikimo arba licencijos
13. Ką reiškia "išskirtinės teisės" autorių teisių kontekste?	b) Teisė naudoti, kopijuoti, platinti ir kurti išvestinius kūrinius be autoriaus sutikimo
14. Kokias sąlygas turi atitikti kūrinys, kad jis būtų saugomas autorių teisių?	a) Kūrinys turi būti originalus ir fiksuotas materialioje formoje
15. Kas yra išvestinis kūrinys?	a) Kūrinys, sukurtas remiantis kitų autorių darbais, tokius kaip adaptacijos ar vertimai